

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Öğretmen Gör. Göre Müf. Nit. Değ.

Dönem Projesi

YÜKSEL GÜNDÜZ

ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE MÜFETTİŞ
NİTELİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

629

Yüksel GÜNDÜZ, Ls.

DÖNEM PROJESİ
Prof.Dr.Mehmet ALIÇ

İSTANBUL
Yıldız Teknik Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ocak 2000

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
KÜTÜPHANE VE DOKÜMANTASYON
DAİRE BAŞKANLIĞI

Yer No (DDC): R375.12

Kayıt No : 811
Geldiği Yer : Fen Bil.Enst.
Tarih : 29.9.2000
Fiyat : 480.000.-TL.
Fatura No : 6
Ayniyat No : 1
Ek :

Y. T. O.

KÜTÜPHANE DOK. DAL. BAŞKANLIĞI

ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE MÜFETTİŞ NİTELİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Eğitim alanında yapılan denetim, sistemden dönütler alarak alanın iyileştirilmesi ve geliştirilmesi işlevini yerine getirir. Bu işlevin başarılı olarak gerçekleştirilmesine uygun olarak yapılmasına ve nesnel değerlendirilmesine dolayısı ile ilköğretim müfettişlerinin niteliklerinin değerlendirilmesi önem arz etmektedir.

Yüksel GÜNDÜZ, Ls.

Tüm ilköğretim müfettişleri arasında birliğin sağlanabilmesi için müfettişler tarafından bulunması gereken eğitimsel anlamdaki niteliklere sahip olmaları gerekmektedir. Bu sahip oluşla birlikte, teftiş ettiği kitle üzerinde aktif rol alabilen ve etkin olmayan bir teftiş söz konusu olur. Sektörde bulunanlar içinde yer alan görevlilerin görevlerinin gerektirdiği becerileri ve tutumlarla mümkündür. Aksi durumda en iyi sistemler bile başarılı olamazlar.

DÖNEM PROJESİ
Prof. Dr. Mehmet ALIÇ

Boyle bir ortamda verimli ve etkili bir çalışma esirgemeyen Değerli Öğretmenim Prof. Dr. Mehmet ALIÇ'a, araştırma ile katkıda bulunan araştırmaya görevlisi Sayın Yusuf İNANCI'ya ve emeği geçen tüm öğretmenlere teşekkür ederim.

İSTANBUL
Yıldız Teknik Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ocak 2000

Subat 2000

Yüksel GÜNDÜZ

ÖNSÖZ

İÇİNDEKİLER

Eğitim alanında yapılan denetim,sistemden dönütler olarak,alanın iyileştirilmesi ve geliştirilmesi işlevini yerine getirir.Bu işlevin başarılı olması ,denetimin amaçlarına uygun olarak yapılmasına ve nesnel dönütlerin elde edilmesine;dolayısı ile ilköğretim müfettişlerinin niteliğine bağlıdır.

Tüm ilköğretim müfettişleri arasında birliğin sağlanabilmesi için,müfettişler kendilerinde bulunması gereken eğitimsel anlamdaki niteliklere sahip olmaları gerekmektedir.Bu sahip oluşla birlikte,teftiş ettiği kitle üzerinde etkili olacaktır.Aksi durumda etkin olmayan bir teftiş söz konusu olur.Sistemin başarısı,sistem içinde yer alan görevlilerin görevlerinin gerektirdiği bilgi,beceri ve tutumlarla mümkündür.Aksi durumda en iyi sistemler bile başarısızlığa uğramaktan kurtulamazlar.

Böyle bir araştırmada her türlü yardımını esirgemeyen Değerli Öğretmenim Prof.Dr. Mehmet ALIÇ'a , eleştirileri ile katkıda bulunan araştırma görevlisi Sayın Yusuf İNANDI'ya ve emeği geçen tüm öğretmenlere teşekkürlerimi sunarım.

Şubat 2000

Yüksel GÜNDÜZ

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli	9
Evren ve Örneklem	9
Veriler ve Toplanması	10
Verilerin Analizi	11

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖNSÖZ	
TABLolar LİSTESİ	III
BÖLÜM I	
GİRİŞ	
Problem Durumu.....	1
Problem Cümlesi	5
Alt Problemler	5
Araştırmanın Önemi.....	5
Sayıtlar	6
Sınırlılıklar	7
Tanımlar	7
BÖLÜM II	
YÖNTEM	
Araştırmanın Modeli.....	9
Evren ve Örneklem.....	9
Veriler ve Toplanması.....	10
Verilerin Analizi.....	11

TABLÖLÄR LİSTESİ

BÖLÜM III

Sayfa

BULGULAR VE YORUM

TABLO

Birinci Alt Probleme ilişkin Bulgular ve Yorum...12

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum22

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum..31

SAHİP OLDUĞUNU GÖSTERİR BULGULAR..... 14

2- ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE

BÖLÜM IV

MÜFETTİŞLER KENDİLERİNDE BULUNMASI

GEREKEN MESLEKİ NİTELİKLERE NE DERECE

SAHİP OLDUĞUNU GÖSTERİR BULGULAR..... 23

3- ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE

MÜFETTİŞLER KENDİLERİNDE BULUNMASI

GEREKEN NİTELİKLERİNE NE

DERECE SAHİP OLDUĞUNU GÖSTERİR

KAYNAKÇA46 33

EKLER

Müfettiş Nitelikleri Değerlendirme Anketi 47

BÖLÜM I

TABLolar LİSTESİ

GİRİŞ

Sayfa

TABLO

- 1- ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE
MÜFETTİŞLER, KENDİLERİNDE BULUNMASI
GEREKEN KİŞİSEL NİTELİKLERE NE DERECE
SAHİP OLDUĞUNU GÖSTERİR BULGULAR.....14
- 2- ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE
MÜFETTİŞLER, KENDİLERİNDE BULUNMASI
GEREKEN MESLEKİ NİTELİKLERE NE DERECE
SAHİP OLDUĞUNU GÖSTERİR BULGULAR..... 23
- 3- ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE
MÜFETTİŞLER, KENDİLERİNDE BULUNMASI
GEREKEN LİDERLİK NİTELİKLERİNE NE
DERECE SAHİP OLDUĞUNU GÖSTERİR
BULGULAR.....33

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmaya ilişkin problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın önemi, sayılılar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

Problem Durumu

Kurumların müfettişleri hizmete alırken aradıkları nitelikler, yetiştirme ve görevlendirme şekilleri aynı olmamakla birlikte bazı ortak noktalar bulmak olanaklıdır. Genel olarak, müfettişlerin, denetim yapacağı alanda öğrenim yapmış, ayrıca teftiş türünün gerektirdiği bilgi ve hünerleri kazanmış olması zorunlu görülür. Müfettişler kurumun üst kademedede yöneticilerine, çalışmalar hakkında bilgi veren kimseler olduklarına göre, gerçekleri bulmak ve söylemek zorundadırlar. Bu nedenle bağımsız olmaları çekinmeden cesaretle görev yapabilmeleri gerekir. Aslında güç bir hizmet alanı olan müfettişliğin prestij ve yetki sağlayan bir statüye kavuşturulması zorunluluğu savunulur. Ancak istenilen prestij, yeniden düzenlenecek bir statü olmaktan çok kendilerinin seçimlerinde, yetiştirilmelerinde ve görevlendirilmelerindeki özelliklerin de bir sonucudur (Taymaz, 1993, s.43).

Teftiş, mesleksel bir yetişmeden geçmek yoluyla kazanılabilecek üstün bir görüşü gerektirir (Bursalıoğlu, 1987, s.187). Bunun için müfettişin hem hizmet öncesi hem de hizmet içi eğitimden geçmesi gerekliliği vardır. Yapılan bu faaliyetlerin amaca hizmet eder nitelikte olması sağlanmalıdır.

Müfettiş, kendisinin yasalarla verilen görevleri yerine getirirken, klasik olmaktan çok idealist olmalıdır. Klasik müfettiş portresi, tinsel direnç ve güç, güzele ve düzene karşı aşırı duyarlı ve soruşturucu bir dimağ yansıtır. Bu portreye göre, önemli görünmeyen müfettiş, etkili olamaz. İdealist müfettiş portresi ise, yaşam ve meslek felsefesinde ahenk ve birliği esas tutar, bir bireyin öğrenebileceğine ve gelişebileceğine inanan, değer ve özendirme sistemlerini de buna göre ayarlayan bir tip gösterir. Müfettiş kendisinden beklenen eylem ile, onun çevresindekilerden beklediği eylemlerin birleşmesiyle tanımlanabilir. Müfettiş kendisinden beklenen eylemleri yapmayı başaramazsa, teftiş görevini de başaramaz. Ayrıca müfettişin davranışı grubun verimini etkilediğinden, amaçların gerçekleşme derecesini de etkilemiş olur (Bursalıoğlu, 1987, s. 189).

Müfettiş, kişisel değer yargıları ve yorumlarını öğretmene empoze etmekten kaçınmalıdır. Öğretmenlere gerekli kaynaklık rolünü oynayarak, bu onların kendi kendilerine amaçları anlamalarını ve yorumlamalarını sağlamalıdır. Bu yaklaşımla, sadece amaçların anlaşılması sağlanmış olmaz, aynı zamanda öğretmenlerin gelişmesi de sağlanmış olur. Öğretmenlerin en son bilgi ve buluşlarla sürekli olarak beslenmeleri, eğitim sürecine ilişkin kararlara katılmaları, onların mesleki gelişiminde önemli rol oynar (Aydın, 1993, s.13). Bunları yapacak olan müfettişin, bunların yapabilecek nitelikleri taşıması gerekir. Bu nitelikleri taşımaya müfettişin, bu işleri yapması olanaksızdır. Kaldı ki, müfettiş alanının uzmanı bir insan olarak görünür, böyle de olmak zorundadır. En azından seçilmelerinde ve yetiştirilmelerinde bu nitelikleri taşımaları ya da kazanmaları aranmalıdır.

Müfettişler, teftiş görevlerini her türlü etkiden uzak, sıkıntısız ve huzur içinde yerine getirebildikleri ölçüde rollerini doğru olarak oynayabilecekleridir.

Müfettişler , teftiş görevlerini her türlü etkiden uzak , sıkıntısız ve huzur içinde yerine getirebildikleri ölçüde rollerini doğru olarak oynayabilecekleridir .

Diğer yandan görev sırasında kendilerine yapılan her türlü olumsuz etki , çalışmaların akışını bozacak ve sağlıklı kararları etkileyebilecektir .

Bu bakımdan , müfettişlerin teftişlerde karşılaşılabilecekleri güçlükleri ve bunların yol açtığı sorunların çözümlenebilmesi için , yapılması gereken çalışmaları bilmeleri , önem taşımaktadır (Kılıç , 1976, s. 3 ;Taymaz , 1993 , s . 43).

Aslında , teftişin hedefi , öğretmenin gelişimi olduğu gibi , öğretimi geliştirici diğer tekniklerin çoğu da , öğretmenin mesleki gelişimi üzerinde odaklanır . Halbuki , çeşitlilik , özellik ve yararları yeter derecede anlaşılmadığından ; teftiş kurumu etkili bir liderlik hizmeti görmemiştir . Bu sonuçların yönetsel önlemler ile alınabileceği sanılmış ve bu konuda öğretmeni yetiştirecek seminer , konferans , grup çalışması gibi eylemler savaşılmıştır (Bursalıoğlu , 1987 , s.190).

Müfettişin teftiş sırasında karşılaştığı sorunların bir kısmı , okul personelinin teftiş konusunda yeterli bilgiye sahip olmamasından , ayrıca teftişe karşı güvensizliğinden kaynaklanmaktadır . Bu nedenle okul yöneticisi ve öğretmenlerinin de teftiş konusunda yetiştirilmeleri gerekir .

Kişisel şartlanmadan , yanlış eğitimden , tutarsız yönlendirmeden veya art niyetten kaynaklanan eğilimlerle , teftiş yadırgamaktadırlar . Dürüst , çalışkan ve demokrat kişilerin hiçbir denetim türünden çekinmesi söz konusu olamaz . Veremeyecekleri hesapları olmayan bütün kişilerin gerçek denetimin savunucuları oldukları da görünmektedir . Denetimin olmasından değil , olmamasından yakınan bu kişiler , art niyetli kişilerin hücumlarına uğrayabilmektedirler (Yüzgün , 1984 , s .27). Bu bağlamda

müfettişlerle teftiş görenler arasında olması istenen etkileşim , iletişim ve ilişkide müfettişlerin kişisel tavrı ve kişisel özellikleri de önemli bir faktördür (Seçkin , 1994 s.) .

Müfettişin görevi kurulmuş ya da var olan değerleri izlemekle sınırlı değildir. Çünkü , sistemi amaçlarına uygun yaşatmak , sistemdeki insan ve madde kaynaklarını en verimli biçimde kullanmakla gerçekleşir (Bilir , 1991 s.4) . Müfettişlerin yetiştirilmesinin , seçiminin , görevdeki uygulamalarının daha önemsenir , tartışılır hale gelmesinin nedeni , eğitim sisteminin verimli hale getirilmesinin beklenmesidir (Büyükişık , 1989 , s.2) .

Teftiş , yönetim kuram ve uygulamalardaki gelişmelere koşut olarak bir değişim göstermiştir .Böylece denetim , bir kontrol mekanizması olarak başlanmış , öğüt verme , yol gösterme , öğretmene yardım ve rehberlik yapma aşamalarından geçerek , okuldaki öğretme – öğrenme sürecini geliştirme amacıyla kişilerle birlikte çalışmak ve eğitim liderliği şekline dönüşmüştür (Seçkin , 1993 , s.19) .

Yukarıda bahsettiğimiz konularda başarı sağlanabilmesi , kurumların çalışmalarında ve verimliliklerinde onlara yardımcı olunması , çalışan personelin moralinin yükseltilmesi , güven duygusunun artırılması bu alanlarda teftiş yapan müfettişlerin bir takım nitelikleri taşımalarına bağlıdır .

Müfettişte aranılanacak nitelikleri kesin olarak saptama ve sınırlama olanağı yoktur . Yapılan bu araştırmada müfettişlerde eğitimsel anlamda bulunması gereken kişisel , mesleki ve liderlik nitelikleri üzerinde durulmuştur .

Bu niteliklerin öğretmen görüşlerine göre , müfettişlerde bulunma dereceleri tespit edilmeye çalışılmıştır . Buna göre , araştırmanın problem cümlesi aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir .

teftiş çalışmalarını olumlu sonuçsuz sonuçlar verebilmektedir. Doğacak olumsuzluklar, öğrenme ve öğrenme ortamı ve koşullarını etkileyecek, istenilen seviyeye ulaşamayacaktır. Eğitim ve öğretimin yürütülmesinden birinci derecede sorumlu olan öğretmenlerin iç dinamiklerini harekete geçirebilmeleri için kılavuzluk eden bir duruma ulaşamamıştır. Doğru sonuç vermemiş olur.

Problem Cümlesi

Öğretmen görüşlerine göre, müfettişler, kendilerinde bulunması gereken kişisel, mesleki ve liderlikle ilgili niteliklere ne derece sahiptirler?

Alt Problemler

Öğretmen görüşlerine göre müfettişler, kendilerinde bulunması gereken ;

1. Kişisel niteliklere ne derece sahiptirler?
2. Mesleki niteliklere ne derece sahiptirler?
3. Liderlik niteliklerine ne derece sahiptirler?

Araştırmanın Önemi

Teftiş, öğretmeyi ve öğrenmeyi etkileyen etkenlerin tümünün değerlendirilmesi ve daha etkili bir öğretim ve öğrenme ortamı ve koşullarının hazırlanması işidir. Denetim yapacak olan müfettişte bu işi yapabilecek niteliklerin bulunması gerekir ki, teftiş işi sağlıklı bir şekilde yapılabilir.

Kişisel, mesleki ve liderlik, müfettişlerde bulunması gereken niteliklerden bazılarıdır. Bu nitelikleri taşıma durumlarına göre, yaptıkları

teftiş çalışmaları olumlu veya olumsuz sonuçlar verebilmektedir . Doğacak olumsuzluklar , öğretme ve öğrenme ortam ve koşullarını etkileyecek , istenilen seviyeye çıkılamayacaktır . Eğitim ve öğretimin yürütülmesinden birinci derecede sorumlu olan öğretmenlerin iç dinamiklerini harekete geçirmede ve onları başarılı kılmada özlenen duruma ulaşılabilir . Dolayısıyla teftiş olumlu sonuç vermemiş olur . Bu gidişi olumluya çevirmede , müfettişin taşınması gereken niteliklerin müfettişlerde çoğunlukla bulunması zorunluluğu vardır . Müfettişin nitelikli olarak yetiştirilmesi ve var olan niteliklerinin artırılması , yapılacak önemli işlerden birisidir . Niteliksiz ve istenmeyen davranışlar ortaya çıkmadan onların sorumlusu olan koşulların araştırılması ve düzeltilmesi beklenemez . Bu açıdan yetersiz durumların yeterli ; niteliksiz hallerin nitelikli ve istenmeyen davranışların istenir şekle getirilmesinde faydalı olabilir .

Böylece yöneticilere ve atamaya yetkili amirlere , müfettişin seçimi, yetiştirilmesi ve yerleştirilmesinde , gerekli önlemleri almada yardımcı olacaktır .

Böylece müfettişler de öğretmen görüşlerine göre , taşınması gereken nitelikleri ne derece taşıdıklarını görerek , gelişmeleri ve değişimleri yönünde gerekli önlemleri alabileceklerdir .

Sayıtlar

1. Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan anket formunu öğretmenler içtenlikle yanıtlamışlardır .

2. Örnekleme dahil edilen denekler evrendeki elemanlardan önemli ölçüde farklılaşmamaktadır .

olarak düşünülebilir. Kişisel nitelikler, örgütsel amaçları gerçekleştirme düzeyini artırarak, daha iyi sonuç alınmak için gerekli önlemleri almaya yardımcı olmaktadır.

Kişisel Nitelikler: İş yerinde bulunması gereken ve müfettişe yakışan durum ve davranışları kapsayan kavramın konumundan doğan bir durumdur. Kavramın kapsamı psikolojik durumundan sağlık durumuna kadar geniş bir alanı kapsar. Müfettişin

Sınırlılıklar

1. Bu araştırma , İstanbul ili , Avrupa yakası Esenler ilçesindeki resmi ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin görüşleri ile sınırlıdır.

2 . Araştırma , müfettişlerde bulunması gereken kişisel , mesleki ve liderlik nitelikleri ile sınırlıdır .

3. Bu araştırma , meslek hayatında birden fazla müfettiş tarafından teftiş görmüş öğretmenlerin vereceği bilgilerle sınırlıdır .

Tanımlar

Müfettiş : Eğitim ve öğretim kurumlarındaki çalışmalarını yasalara ve yönetmeliklere uygun olarak yürüyüp yürümediğini veya bu gidişte meydana gelen sapmaları inceleyip , denetleyerek tespit eden ve bu konuda eğitim işgörenlerine yardımcı olan kişiye denir .

Öğretmen : Bilgi , beceri ve tutumlarıyla yeni kuşakların eğitimini üstlenen , öğrencilerinde istenir davranış değişikliği oluşturmayı amaçlayan , bunu başardığı oranda nitelikli ve verimli olduğu düşünülen insandır .

Teftiş: Örgütsel eylemleri kabul edilen amaçlar doğrultusunda , saptanan ilke ve kurallara uygun olup olmadığının anlaşılması süreci

olarak düşünülebilir . Teftişin temel amacı , örgütün amaçlarını gerçekleştirme derecesini saptamak , daha iyi sonuç alabilmek için gerekli önlemleri almak ve süreci geliştirmektir .

Kişisel Nitelik : Bir müfettişte bulunması gereken ve müfettişe yakışan durum ve davranıştır . Bu nitelik onun konumundan doğan bir durumdur . Konuşmasından , giyimine , psikolojik durumundan sağlık durumuna kadar olan alanı içine alan bir sahayı kapsar . Müfettişin kişisel nitelikleri , ona güven duyulmasını veya duyulmamasını , rehber olarak kabul edilmesini veya edilmemesini etkiler .

Mesleki Nitelikler : Müfettiş teftiş ettiği kurumda bir alan uzmanı olarak çalışmaktadır . Alana giren işlerin oluş , işleyiş süreçleri hakkında gerekli bilgi , beceri ve tutumları geliştirmiş olması beklenir . Ancak bu sayede mesleki nitelikleri taşır . Sahip oldukları bu nitelikleri , gittikleri kurum çalışanları ile paylaştıkları oranda mesleki yönden kabul görürler .

Liderlik Nitelikleri : Müfettişlerin görevini yerine getirmede çalıştığı ortam , kişiler ve şekli dikkate alındığında bir grup lideridir . Kurumun eğitim amaçlarına ulaşmak üzere yapılacak çalışmalarda şahıs ve grupların yöneltme , kendi ile birlikte çalışmalarını sağlama hareketi ve alışkanlığı verebilmesidir . Liderlik yeteneğine sahip bir müfettiş problemleri beklemeli , tahmin etmeli , çözüm yollarını bulmalı , uygulamalı ve olumlu sonuç almalıdır .

BÖLÜM II

YÖNTEM

Bu bölümde , araştırmının modeli , evreni , örneklem seçimi , araştırmada kullanılan veri toplama araçları , veri toplama süreci ve veri çözümlmelerine ilişkin kullanılan istatistiki teknikler yer almaktadır .

Araştırmanın Modeli

Araştırma , müfettiş niteliklerinin öğretmenler tarafından ne derece yeterli bulunduğunu saptamak amacıyla yapıldığından , bu iş için , tarama modellerinden , genel tarama modeli kullanılmıştır .

Bu çalışmada anketlerden yararlanarak müfettişlerde bulunması gereken niteliklerin , öğretmen görüşlerine göre ne derece bulunduğu ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır .

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini İstanbul ili , Esenler ilçesi ilköğretim okulu öğretmenleri oluşturmaktadır . 1999-2000 eğitim-öğretim yılında

aralık ayı itibariyle , 20 ilköğretim okulu ve bu okulda görev yapan 800 öğretmen evrene dahil edilmiştir .

Araştırma örnekleme şans yoluyla seçilen 10 okul dahil edilmiştir. Oransız eleman örneklem biçimi kullanılmıştır . Sadece göreve yeni başlayan öğretmenler anket uygulamanın dışında tutulmuştur .

10 okula toplam 200 adet anket formu verilmiş ve bunlardan 180 anket geri dönmüştür . Geri dönenlerden 20 tanesi araştırmacı tarafından geçersiz sayılmıştır . 160 anket değerlendirmeye alınmıştır .

Veriler ve Toplanması

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır . Kullanılan bu anket Haydar TAYMAZ tarafından yazılan "TEFTİŞ" kitabındaki müfettiş nitelikleri başlığı altında yer alan ve maddeler halinde yazılan niteliklerden daha çok yararlanılmış ve bu nitelikler anket sorularına dönüştürülmüştür . Bir kısmı da araştırmacı tarafından geliştirilmiştir .

Anket üç bölümden oluşmuştur . Birinci bölüm 15 sorudan oluşmakta ve müfettişlerde bulunması gereken kişisel niteliklerin ne derece bulunduğunu belirlemeyi amaçlamıştır . İkinci bölüm 15 sorudan oluşmakta ve müfettişlerde bulunması gereken mesleki niteliklerin ne derece bulunduğunu belirlemeyi amaçlamıştır . Üçüncü bölüm ise, 15 sorudan oluşmakta ve müfettişlerde bulunması gereken liderlik niteliklerinin ne derece bulunduğunu belirlemeyi amaçlamaktadır .

Ankette , beşli Likert tipi ölçek kullanılmıştır . Hiç –Az –Orta –Çok –Pekçok seçeneklerinin yer aldığı araştırma anketi Ek-1'de verilmiştir .

Anket , örnekleme alınan okullara aynı zamanda uygulanmıştır . Bir hafta gibi bir süre verilmiş ve bitiminde verilen adreste toplanmaları sağlanmıştır .

Verilerin Analizi

Araştırmada veri toplama aracı ile elde edilen verilerin çözümlenmesinde aritmetik ortalama , frekans ve yüzdelerlik değer kullanılmıştır .

Aritmetik ortalama , müfettiş niteliklerine ilişkin soru maddelerine verilen büyüklük derecelerinin ölçütü olarak alınmıştır . Alt problemleri ölçen değerler aynı olduğundan , bunlar için yapılan istatistiki değerlendirme de aynı alınmıştır .

Her bulgunun açıklanmasından hemen sonra o bulguya ilişkin yorum verilmiştir .

Bulguların sunulmasında sorulara verilen yanıtların ağırlıklı ortalamalarının dereceleri aşağıdaki aralıklara göre hesaplanmıştır .

0.00 - 1.79	Hiç
1.80 - 2.59	Az
2.60 - 3.39	Orta
3.40 - 4.19	Çok
4.20 - 5.00	Pekçok

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular Ve Yorum

Birinci alt problem şöyle ifade edilmiştir : " Öğretmen görüşlerine göre müfettişler kendilerinde bulunması gereken kişisel niteliklere ne derece sahiptirler ? "

Bu alt problemi sınamak için frekans , yüzdelik ve aritmetik ortalama kullanılmış ve sonuçları Tablo 1'de verilmiştir .

Birinci alt problemi ölçen sorular ; sıra numaraları ile aşağıda verildiğinden Tablo 1'de sorular yazılmadan yalnız soru sıra numaraları verilmiştir .

BÖLÜM III

Bu işlem diğer alt problemlerin verildiği bölümlerde de tekrarlanacağından alt problemi ölçen sorular Tablo 2 ve 3 'te verilmeden tablolardan önce alt problemlerin sıra numaralarına göre yazılmıştır .

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde , alt probleme ilişkin bulgular ve onların yorumu yer almaktadır . Bulgular alt problemlerin veriliş sırasına uygun olarak ele alınmıştır . Her alt probleme ilişkin bulgu , tablolar biçiminde ifade edilmiş ve gerekli açıklamalar yapılmıştır . Her bulgunun açıklanmasından hemen sonra o bulguya ilişkin yorum verilmiştir .

Bulguların sunulmasında sorulara verilen yanıtların ağırlıklı ortalamaların dereceleri aşağıdaki aralıklara göre hesaplanmıştır .

4-	İşinde azimli ve işini ciddiye alan
0.00 - 1.79	Hiç
1.80 - 2.59	Az
2.60 - 3.39	Orta
3.40 - 4.19	Çok
4.20 - 5.00	Pekçok

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular Ve Yorum

Birinci alt problem şöyle ifade edilmiştir : " Öğretmen görüşlerine göre müfettişler kendilerinde bulunması gereken kişisel niteliklere ne derece sahiptirler ? "

Bu alt problemi sınamak için frekans , yüzdeler ve aritmetik ortalama kullanılmış ve sonuçları Tablo 1'de verilmiştir .

Birinci alt problemi ölçen sorular , sıra numaraları ile aşağıda verildiğinden Tablo 1'de sorular yazılmadan yalnız soru sıra numaraları verilmiştir .

Bu işlem diğer alt problemlerin verildiği bölümlerde de tekrarlanacağından alt problemi ölçen sorular Tablo 2 ve 3 'te verilmeden tablolardan önce alt problemi ölçen sorular soru sıra numaralarına göre yazılmıştır .

Soru No	Hiç	PEKÇOK	\bar{x}	\bar{x}
<u>Kişisel Niteliklerle İlgili Sorular</u>				
1-				
2-				
3-				
4-				
5-				
6-				
7-				
8-				
9-				
10-				
11-				
12-				
13-				
14-				
15-				

TABLO 1

**ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE MÜFETTİŞLER,
KENDİLERİNDE BULUNMASI GEREKEN
KİŞİSEL NİTELİKLERE NE
DERECE SAHIPTIRLER?**

Soru No	HIÇ		AZ		ORTA		ÇOK		PEKÇOK		\bar{X}	\bar{X} SIRASI
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
15	5	3.12	17	10.62	65	40.62	55	34.37	18	11.25	3.40	1
13	5	3.12	25	15.62	55	34.37	52	32.5	23	14.37	3.39	2
4	6	3.75	41	25.25	56	35	42	26.25	15	9.37	3.11	3
1	12	7.5	43	26.87	62	38.75	29	18.12	14	8.75	2.93	4
11	12	7.5	45	28.12	59	36.87	34	21.25	10	6.25	2.90	5
5	10	6.25	50	31.25	63	39.37	27	16.87	10	6.25	2.85	6
12	23	14.37	43	26.87	60	37.5	24	15	10	6.25	2.71	7
6	20	12.5	58	36.25	50	31.25	26	16.25	6	3.75	2.57	8
7	33	20.62	56	35	40	25	24	15	7	4.37	2.47	9
14	32	20	54	33.75	49	30.62	21	13.12	4	2.5	2.44	10
10	35	21.87	60	37.5	42	26.25	15	9.37	8	5	2.38	11
8	38	23.75	61	38.12	35	21.87	19	11.87	7	4.37	2.35	12
9	37	23.12	62	38.75	42	26.25	14	8.75	5	3.12	2.3	13
2	41	25.25	67	41.87	32	20	14	8.75	6	3.75	2.23	14
3	45	28.12	58	36.25	39	24.37	16	10	2	1.25	2.2	15
Toplam	354	14.75	740	30.83	749	31.20	412	17.16	145	6.04	2.68	

Tablo 1'de görüldüğü gibi öğretmenler ,müfettişlerle ilgili olarak kendilerine yöneltilen soruları –soru sıra numaralarına göre aşağıdaki gibi yanıtlamışlardır .

Fiziki Yapı ve Sağlıklı Kişilik

15-Tablo 1'de ifade edildiği gibi öğretmenler , müfettişlerde bulunması gereken kişisel niteliklerden fiziki yapılarının uygunluğu ve sağlıklı bir kişiliğe sahip olup olmadıklarına yönelik olarak sorulan soruya, %13,74 hiç ve az , %40,62 orta ve %45,62 çok ve pekçok derecede uygun olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir .

Görüldüğü gibi , ortalama (\bar{x}) 3.40 ile , müfettişlerin fiziki yapısı ve sağlığının teftişe uygun olduğu öğretmenlerce ifade edilmiştir .

Müfettişlerin seçiminde , fiziki yapısına ve sağlıklı olmasına dikkat edilmesinin bunda etkin olduğu düşünülebilir . Diğer yandan müfettiş ekonomik olarak kazanımının bir kısmını sağlığına ayırabilmektedir .

Giyim Kuşama Önem Verme

13-Müfettişlerin düzenli , giyim ve kıyafetlerine önem verip vermediklerine ilişkin olarak , öğretmenlerin %18.72 hiç ve az, %34.37 orta ve %46.87 çok ve pekçok derecelerinde görüş belirtmektedirler .

Öğretmenler , müfettişleri bu konuda ortalama (\bar{x})3.39 ile orta düzeyde yeterli bulmaktadırlar .

Düzenli olma , kıyafet ve giyim konularında örnek olduklarını düşünen müfettişler , bu konuda duyarlı davranırlar . Çünkü bu alanın da

denetleyicisidir . İsteddiği özelliğin önce kendisinin taşıması gerektiğinin farkındadır .

İşinde Azim ve Ciddiyet

4- Müfettişin işinde azimli ve işini ciddiye alıp almadığına ilişkin soruya öğretmenlerin % 29'u hiç ve az , %35 orta ve %35.62 çok ve pekçok derecelerde karşılık vermişlerdir .

Öğretmenler(\bar{x})3.11 ortalama ile müfettişlerin bu niteliklerini orta düzeyde yeterli bulmuşlardır .

Bu durum, müfettişin , öğretmenin bütün çalışmalarını sıra ile – yönetmelik gereği –incelemesi eksik ve fazlalıklarını eleştirmesinden kaynaklanmış olabilir.

Kendine Güvenen ve Yaptıklarından Emin

1-Yine müfettişin kendine güvenen ve yaptıklarından emin olup olmadıklarına yönelik soruyu öğretmenler %34.37 hiç ve az, %38.75 orta ve %26.87 çok ve pekçok derecelerinde yanıtlamışlardır.

Müfettişlerin bu niteliklerini öğretmenler ortalama (\bar{x}) 2.93 ile orta derecede yeterli görmüşlerdir .

Müfettişlerin , öğretmenlerle yaptıkları çalışmalar sırasında gösterdikleri kararlı ve kararsız davranışlar , öğretmenlerde bırakılan etkinin değişmesine neden olabilir. Kanun ve yönetmeliklere , hakim olmak zorunluluğu vardır.

İşini Seven,Benimseyen,Gayretli ve Hevesli

11-Öğretmenler müfettişlerin , işini seven , benimseyen , gayretli ve hevesli olup olmadığına ait olarak sorulan soruya , %35.62 hiç ve az , %36.87 orta ve %27.5 çok ve pekçok derecelerinde yeterli olduklarını belirtmişlerdir .

Ortalama(\bar{x}) 2.90'la müfettişleri orta derecede yeterli bulmuşlardır .

Müfettiş öğretmenle beraber olduğu sürece , aktif , gayretli ve dinamik olmak durumundadır . Enerjisinin büyük ölçüde bu esnada harcar . Bu davranış öğretmenler tarafından orta düzeyde yeterli bulunmuştur .

Bulunduğu Ortama Hakim Olan

5- Müfettişlerin bulunduğu ortama hakim olup olmadığına yönelik olarak öğretmenlere yöneltilen soruya , öğretmenlerin %37.5 az ve hiç , %39.37 orta ve %23.12 çok ve pekçok olarak ifade etmişlerdir .

Müfettişlerin, ortalama (\bar{x})2.85'le ortama, orta düzeyde hakim oldukları görülmüştür .

Bulduğu ortamda , öğretmene göre amir durumunda olması , ortamı idare etmesini gerektirmektedir . Bilgi ve statü farkı ile sağladığı üstünlüğü, bulunduğu ortamdaki işlerin sevk ve idaresinde de kullanıldığından bu durum, öğretmenlerce gözlemlenmiştir .

Gözlemci,Araştırmacı ve Bulucu

12- İnceleyici , gözlemci , araştırmacı ve bulucu olma , müfettişin kişisel niteliklerinden olup , bu nitelikleri öğretmenler %41.24 hiç ve az , %37.5 orta ve %21.25 çok ve pekçok derecede yeterli bulmuşlardır .

Öğretmenler , müfettişlerin ortalama (\bar{x}) 2.71 ile orta derecede inceleyici,araştırmacı ve gözlemci olduklarını belirtmişlerdir .

Müfettişler alanları ile ilgili en son gelişmeleri takip eden ve yapacağı işleri ve bulunacağı tavsiyeleri bu doğrultuda yapan kişiler olmalıdır. Değişme ve gelişmelerin zamanında ve yerinde öğretmene ulaştırılıp ulaştırılmaması bu konuda belirleyici olmuştur .

İyi,Güzel Örnek Gösteren

6-Müfettişin gittiği yerde iyi güzel örnek gösterip göstermemesine ilişkin olarak öğretmene yöneltilen soruya öğretmenler , %48.75 hiç ve az , %31.25 orta ve %20 çok ve pekçok derecede bu niteliği müfettişlerin gösterdiklerini ifade etmişlerdir . Görüldüğü gibi ortalama (\bar{x})2.57 ile müfettişlerin iyi güzel örnek gösterme davranışı az düzeyde yeterli bulunmuştur .

Müfettişlerin gittikleri kurum ve öğretmenlerine iyi ve güzel olan iş ve davranışlardan örnek vermesi , olumlu davranış değişmesine yardımcı olacağı unutulmamalıdır . Belki kıskançlık yaratır gerekçesi ile bu yola nadiren gidilmiş olabilir .

Rehberlik ve Yardım Yapan

7-Müfettişlerin rehberlik ve yardım yapıp yapmadıklarına dair soruya öğretmenler , %55.62 hiç ve az , %25 orta ve %19.37 çok ve pekçok dereceleri ile karşılık vermişlerdir . Görüldüğü gibi öğretmenler , müfettişlerin bu niteliklerini 2.47 ortalama (\bar{x}) ile az derecede yeterli bulmaktadırlar .

Yapılan teftiş etkinliklerinde klasik yaklaşımın hakim olması , rehberlik çalışmalarına gerekli önemin verilmemiş olması , müfettişin

öğretmene ayıracağı sürenin daha çok teftiş amaçlı kullanılmış olması , doğal olarak öğretmenin teftişe gösterdiği tepki , rehberliğin istenmesi ama yeterli rehberlik çalışmalarının yapılamamış olması gibi etkenler öğretmeni bu görüşe götürmüş olabilir .

Dinleyip,Dinlediğine Değer Biçen

14-Öğretmenler müfettişlerin dinleyip , dinlediklerine değer biçen niteliğini %53.75 hiç ve az , %30.62'si orta ve %15.62'si çok ve pekçok derecelerinde ifade etmişlerdir .Ortalama (\bar{x}) 2.44 ile de az derecede bu nitelikleri müfettişlerde bulmuşlardır .

Müfettişlerin bir öğretmene ayıracağı sürenin kısa oluşu , bu süreye çok şeyleri sığdırmaya kalkması , öğretmenin bazı sorunlarının gereği gibi aydınlatılamamasına neden olabilir . Öğretmen de bazı sorunlarını anlattığını sanarak , karşıdan çözüm beklemiş olabilir .

Öğretmenlerin Çalışmalarına Değer Biçmede Hatasız

10-Öğretmenlerin çalışmalarına değer biçme ve değerlendirmede hatasız olup olmadığına ilişkin olarak öğretmenlere yöneltilen soruya öğretmenler , %59.37 hiç ve az , %26.25 orta ve %14.37 çok ve pekçok dereceleri ile karşılık vermişlerdir . Buna göre öğretmenler 2.38 ortalama (\bar{x}) ile müfettişleri az derecede yeterli bulmuşlardır .

Öğretmenin kendisini algılayış ve değerlendiriş biçimi ile , müfettişin öğretmeni algılayış ve değerlendiriş arasındaki fark , öğretmeni bu yargıya götürmüş olabilir . Burada müfettişin , ölçme ve

değerlendirme kriterlerinden öğretmeni haberdar etmesi gerekliliği doğmaktadır . Tecrübelerinde yanıtladıkları görülmüştür . Öğretmenler müfettişleri bu konuda 2.23 ortalama (\bar{x}) ile az yeterli bulmaktadırlar .

Öğretmenlere Karşı Nazik

8- Öğretmenlere karşı nazik , onlarla iyi ilişkiler kurabilen şeklindeki soruya öğretmenler , %61.87 hiç ve az , %21.87 orta ve %16.24 çok ve pekçok şeklinde yanıtlamışlardır . Bu konuda müfettişleri ortalama (\bar{x}) 2.35 ile az derecede yeterli bulmaktadırlar .

Burada klasik teftişin etkisi , müfettişin yetiştirilme şekli ve kişilik yapısından kaynaklanan unsurların etkili olduğu düşünülebilir .

İyi Huylu ve Sıcak Kanlı

9-Müfettişin kişisel niteliklerinde iyi huylu ve sıcak kanlı olup olmamasına ilişkin soruya öğretmenler , %61.87 hiç ve az , %26.25 orta ve %11.87 çok ve pekçok dereceleri ile yanıt vermişlerdir . Bu yöndeki görüşlerini ortalama (\bar{x}) 2.30 ile az ile ifade etmişlerdir .

Öğretmenlerle kurdukları ilişkilerde , müfettişlerde resmi davranışın egemen olduğu görülmektedir . Bundan dolayı da algılanış biçimleri görünüşleri ile orantılı olmaktadır .Oysa bu grupta normal dağılıma uygun insanlar bulunmaktadır . Normal insan eğilimleri,müfettişler için de geçerlidir . Ancak doğruyu söylemek zorundadırlar . Yasa ve yönetmelikleri işletmek görevleridir . Bu da biraz hoşlanılmayan durum olarak algılanmış olabilir .

Öğretmenin Güven ve Saygısını Kazanma

2- Müfettişin , öğretmenin güven ve saygısını kazanma yeteneğine ne derece sahip olduklarına yönelik olarak öğretmenlere yöneltilen

soruyu öğretmenlerin , %67.12 hiç ve az , %20 orta ve %12.5 çok ve pekçok derecelerinde yanıtladıkları görülmüştür . Öğretmenler , müfettişleri bu konuda 2.23 ortalama (\bar{x}) ile az yeterli bulmaktadırlar .

Müfettişin uzaktan teftiş etmesi , öğretmenle birlikte geçirilen sürenin kısalığı , teftiş öncesi görüşmenin sınırlılığı ve insan doğasının denetime tepkisi gibi unsurlar bunda etkili olmuştur denilebilir.

Öğretmenle İlişkilerinde Sempatik

3- Müfettiş öğretmenlerle ilişkilerinde sempatik ve yerine göre nüktedan olup olmadığına ilişkin soruya öğretmenler , %64.37 hiç ve az , %24.37 orta ve %11.25 çok ve pekçok olarak yanıt vermişlerdir . Ortalama (\bar{x}) 2.20 ile müfettişleri bu konuda az derecede yeterli bulmuşlardır .

Bunda müfettişlerin yetiştirme ve yetiştirilme şekli etkili olmuş olabilir. Gittikleri kurumda müfettişler , kişilere karşı resmi davranmış olabilirler . Diğer yandan müfettişlerin görevlerinde ciddi ve dürüst olmaları gerekliliği de etkili olmuş olabilir .

- 7 Analiz etme ve sentez yapma hüneleri olan
- 8 Kararları doğru , isabelli ve nesnel olarak veren
- 9 Aydınlatıcı bilgi veren , öğretmene yol gösteren
- 10 Hataları önleyici önlemleri bulan öneren
- 11 Öğretmenlerin moralini yükselten , yerinde güdüleyen
- 12 Değerlendirmesini hatasız ve yansız yapar
- 13 Suç sayılan eylemleri gören , bilan ve tanımlayan
- 14 Sorulan sorulara doyurucu ve doğru yanıt veren
- 15 Mesleki alanda bildiklerini öğretmenlerle paylaşan

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

İkinci alt problem şöyle ifade edilmişti : "Öğretmen görüşlerine göre müfettişler kendilerinde bulunması gereken mesleki niteliklere ne derece sahiptirler ?"

İkinci alt problemi ölçen sorular Tablo 2'de yazılmadığından bu sorular aşağıda sıra numaralarına göre yazılmıştır .

Soru	Mesleki Niteliklerle İlgili Sorular
1	Kapsamlı bir genel kültüre sahip
2	Kurumun faaliyet alanı ile ilgili bilgilere sahip
3	Müfettişliğin gerektirdiği mesleki eğitimi görmüş
4	Meslek ile ilgili yasalar hakkında bilgi edinmiş
5	İnsan ilişkilerinin geliştirilmesini sağlayan
6	Yeniliklere açık , araştırmacı ve bulucu
7	Analiz etme ve sentez yapma hünerleri olan
8	Kararları doğru , isabetli ve nesnel olarak veren
9	Aydınlatıcı bilgi veren , öğretmene yol gösteren
10	Hataları önleyici önlemleri bulan öneren
11	Öğretmenlerin moralini yükselten , yerinde güdüleyen
12	Değerlendirmesini hatasız ve yansız yapan
13	Suç sayılan eylemleri gören , bilen ve tanımlayan
14	Sorulan sorulara doyurucu ve doğru yanıt veren
15	Mesleki alanda bildiklerini öğretmenlerle paylaşan

Toplam

392

15

26

170

4.58

2.5

15

TABLO 2

Tablo 2'de görüldüğü gibi öğretmenler, müfettişlerle ilgili olarak kendileri ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE MÜFETTİŞLER, KENDİLERİNDE BULUNMASI GEREKEN MESLEKİ NİTELİKLERE NE DERECE SAHIPTIRLAR?

Soru No	HIÇ		AZ		ORTA		ÇOK		PEKÇOK		\bar{X}	\bar{X} SIRASI
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
4	5	3.12	18	11.25	68	42.5	54	33.75	15	9.37	3.35	1
3	9	5.62	27	16.87	68	42.5	41	25.62	15	9.37	3.16	2
2	3	1.87	39	24.37	72	45	33	20.62	13	8.12	3.08	3
13	17	10.62	36	22.5	49	30.62	43	26.87	15	9.37	3.01	4
1	14	8.75	48	30	67	41.87	27	16.87	4	2.5	2.74	5
15	24	15	61	38.12	40	25	24	15	11	6.87	2.60	6
14	20	12.5	57	35.62	57	35.62	23	14.37	3	1.87	2.57	7
6	24	15	56	35	56	35	20	12.5	4	2.5	2.52	8
5	29	18.12	63	39.37	48	30	16	10	4	2.5	2.39	9
9	36	22.5	58	36.25	39	24.37	21	13.12	6	3.75	2.39	10
7	28	17.5	67	41.87	45	28.12	16	10	4	2.5	2.38	11
10	39	24.37	55	34.37	38	23.75	23	14.37	5	3.12	2.37	12
8	32	20	68	42.5	41	25.62	16	10	3	1.87	2.31	13
12	38	23.75	69	43.12	36	22.5	13	8.12	4	2.5	2.22	14
11	74	46.25	51	31.87	24	15	7	4.37	4	2.5	1.85	15
Toplam	392	16.33	773	32.20	748	31.16	377	15.70	110	4.58	2.6	

yonunu, müfettiş , öğretmenlerden farklılaştırmıştır.Öğretmen de bunun farkındadır .

Kurum Faaliyet Alanına İlişkin Bilgiler

Tablo 2'de görüldüğü gibi öğretmenler , müfettişlerle ilgili olarak kendilerine yöneltilen soruları – soru sıra numaralarına göre aşağıdaki gibi yanıtlamışlardır .

Meslekle İlgili Yasalar Hakkında Bilgi Edinmiş

4- Öğretmenlere göre , müfettişlerin meslekleri ile ilgili yasalar hakkındaki bilgi edinmişlik düzeyleri , %14.36 hiç ve az , % 42.5 orta ve %43.12 çok ve pekçok derecelerindedir .Bu konudaki görüşlerini öğretmenler ortalama (\bar{x}) 3.35 ile orta derecede yeterli gördüklerini ifade etmişlerdir.

Müfettişler yaptıkları açıklamaları genellikle yasa ve yönetmelik metinlerine dayandırır , gerekirse örnekler verir . Bu da öğretmenlere göre müfettişlerin bilgi bakımından güçlü yapmıştır .

Müfettişlerin Mesleki Eğitim Görmesi

3- Müfettişin , müfettişliğin gerektirdiği mesleki eğitimi görüp görmediğine yönelik olarak sorulan soruya öğretmenler , %22.49 hiç ve az , %42.5 orta ve %39.99 çok ve pekçok olarak yanıt vermişlerdir . Buna göre müfettişlerin bu niteliği 3.16 ortalama (\bar{x}) ile orta derecede yeterli bulmuşlardır .

Müfettişlerin,meslek öncesi bir eğitimden geçmiş olması , mesleğin gereklerini yerine getirmede kendini göstermiş olabilir. Olaylara bakış ve

yorumu, müfettişi , öğretmenlerden farklılaştırmıştır.Öğretmen de bunun farkındadır .

Kurum Faaliyet Alanına İlişkin Bilgiler

2- Öğretmenlere yöneltilen ve müfettişlerin kurum faaliyet alanlarına ilişkin bilgilerinin ne derece bulunduğu öğretmenler , %26.24 hiç ve az , %45 orta ve %28.74 çok ve pekçok derecelerinde yeterli bulduklarını bildirmişlerdir . Ortalama(\bar{x}) 3.08 ile orta derecede yeterli buldukları yönünde görüş bildirmişlerdir .

Müfettişler , kendileri de teftiş yaptıkları kurumlardan geldikleri için , kurumun işleyişi hakkında doğal olarak bilgi sahibidirler . Bu da konuya hakimiyetlerine neden olmuştur .

Suç Sayılan Eylemleri Görme

13-Müfettişlerin suç sayılan eylemleri görüp görmediği , bu eylemleri bulup bulmadığı ve bunları tanımlayıp tanımlayamadığına yönelik sorulara öğretmenlerin %33.12 hiç ve az , %30.62 orta ve %36.24 çok ve pekçok derecelerinde tercihte buldukları görülmüştür . Müfettişlerin bu nitelikleri öğretmenlere göre ortalama (\bar{x}) 3.01 ile orta derece yeterli bulunmuştur .

Müfettişlerin , mevzuatı iyi bilmeleri , bu konuda öğretmenleri bilgilendirmeleri , öğretmenlere geleceğe yönelik telkinlerde bulunması da etkili olmuş olabilir .

Bunda , müfettişin yetiştirme ve yetiştirilme şekli , öğretmenlerin sorularının şekli ve zamanın sınırlılığı belirleyici olmuş denilebilir .

Kapsamlı Bir Genel Kültüre Sahip

Yeniliklere Açık, Araştırmacı, Bulucu

1-Müfettişlerin kapsamlı bir genel kültüre sahip olup olmadığına ilişkin sorulara öğretmenler , %38.75 hiç ve az , %41.87 orta ve %19.37 çok ve pekçok derecelerinde yanıt vermişlerdir . Öğretmenler , müfettişlerin ortalama (\bar{x}) 2.74 ile orta derecede bir genel kültüre sahip olduklarını ifade etmişlerdir . (\bar{x}) 2.52 ile öğretmenler, müfettişleri az

Kısmende olsa yeni gelişmelerin takip edilmiş olması ve bunu öğretmene aktarması , öğretmenin , müfettişi bu derecede görmesinde etkili olmuştur .

Bildiklerini Öğretmene Paylaşan

15- Mesleki alandaki bildiklerini öğretmenlerle paylaşım paylaşmadığına dair sorulara öğretmenler , %53.12 hiç ve az , %25 orta ve %21.87 çok ve pekçok derecelerinde yanıt vermişlerdir . Müfettişlerin bu niteliği ortalama (\bar{x}) 2.60 ile orta olarak ifade etmişlerdir .

Bir öğretmene ayrılacak zamanın yetersizliği , seminer ve toplantıların sınırlılığı beklenen durumu etkilemiştir . Diğer bir ifadeyle iletişim yetersizliği vardır . Ortam yaratma güçlükleri de eklenebilir.

Öğretmenlerin Sorularına Doyurucu Yanıt Verme

14- Öğretmenler , sorduğu sorulara doğru ve doyurucu yanıt alıp almadıklarına göre müfettişleri , %48.12 hiç ve az , %35.62 orta ve %16.24 çok ve pekçok derecelerinde yeterli bulmuşlardır . Buna göre müfettişlerin bu niteliğini öğretmenler , ortalama (\bar{x}) 2.57 ile az düzeyde yeterli bulduklarını ifade etmişlerdir .

Bunda , müfettişin yetiştirme ve yetiştirilme şekli , öğretmenlerin sorularının şekli ve zamanın sınırlılığı belirleyici olmuş denilebilir.

Yeniliklere Açık,Araştırmacı,Bulucu Gelişimleri Bulma

6-Müfettişlerin yeniliklere açık , araştırmacı ve bulucu olup olmadıklarına ilişkin olarak öğretmenlere yöneltilen soruyu öğretmenler , %50 hiç ve az ,%35 orta ve %15 çok ve pekçok derece ile yanıtlamışlardır . Ortalama (\bar{x}) 2.52 ile öğretmenler, müfettişleri az derecede yeniliklere açık , araştırmacı ve bulucu olarak nitelemişlerdir .

Alandaki gelişmelerden öğretmeni yeterince haberdar edemeyiş , bilinen yöntemlerin tekrar edilmiş olması , öğretmeni bu kanaate götürmüş olabilir . Öğretmenle müfettişin aynı ortamı çok kısa süre kullanmalarının da sonucu etkilediği düşünülebilir.

İnsan İlişkileri

5-İnsan ilişkilerini sağlayıp sağlamadıklarına göre öğretmenler , müfettişleri %57.49 hiç ve az , %30 orta ve %12.5 çok ve pekçok derecelerinde yeterli bulduklarını belirtmişlerdir . Öğretmenler , müfettişlerin ortalama (\bar{x}) 2.39 ile insa ilişkilerini az derece sağladıklarını belirtmişlerdir .

Teftişçi sıfatı ile insan ilişkilerinin iyi bir şekilde yürütülmesi , teftiş konusunda öğretmenlerin bilinçlendirilmesi ile daha iyi bir duruma gelmesi beklenir . Müfettişlerin bu konuda daha da bilinçlendirilmesi durumun düzelmesini sağlayabilir .

Yeniliklere Açık,Araştırmacı,Bulucu Nitelikleri Bulma

6-Müfettişlerin yeniliklere açık , araştırmacı ve bulucu olup olmadıklarına ilişkin olarak öğretmenlere yöneltilen soruyu öğretmenler , %50 hiç ve az ,%35 orta ve %15 çok ve pekçok derece ile yanıtlamışlardır . Ortalama (\bar{x}) 2.52 ile öğretmenler, müfettişleri az derecede yeniliklere açık , araştırmacı ve bulucu olarak nitelemişlerdir .

Alandaki gelişmelerden öğretmeni yeterince haberdar edemeyiş , bilinen yöntemlerin tekrar edilmiş olması , öğretmeni bu kanaate götürmüş olabilir . Öğretmenle müfettişin aynı ortamı çok kısa süre kullanmalarının da sonucu etkilediği düşünülebilir.

İnsan İlişkileri

5-İnsan ilişkilerini sağlayıp sağlamadıklarına göre öğretmenler , müfettişleri %57.49 hiç ve az , %30 orta ve %12.5 çok ve pekçok derecelerinde yeterli bulduklarını belirtmişlerdir . Öğretmenler , müfettişlerin ortalama (\bar{x}) 2.39 ile insa ilişkilerini az derece sağladıklarını belirtmişlerdir .

Teftişçi sıfatı ile insan ilişkilerinin iyi bir şekilde yürütülmesi , teftiş konusunda öğretmenlerin bilinçlendirilmesi ile daha iyi bir duruma gelmesi beklenir . Müfettişlerin bu konuda daha da bilinçlendirilmesi durumun düzelmesini sağlayabilir .

Öğretmenlerin Hatalarını Önleyici Önlemleri Bulma

10- Müfettişlerin , öğretmenlerin hatalarını önleyici önlemleri bulup bulmadığına ilişkin olarak yöneltilen soruya öğretmenlerin , %58.74 hiç ve az , %23.75 orta ve %17.49 çok ve pekçok derecelerinde yanıtladıkları görülmüştür . Öğretmenler bu niteliklerin müfettişlerde ortalama (\bar{x}) 2.37 ile az derecede bulunduğunu ifade etmişlerdir.

Öğretmenlere göre hata olarak kabul edilen bazı durumları müfettiş ya görmemiş ya da hata olarak görmek istememiş olabilir .Diğer yandan müfettiş , olmuş bir hatanın karşılığı cezayı verdiğiinden , hataları önlememiş gibi algılanabilir .

Verdikleri Kararları Doğru ve İsabetli Verme

8- Müfettişlerin verdikleri kararları doğru , isabetli ve nesnel olarak verip vermediklerine ilişkin bir soruya öğretmenler , %62.5 hiç ve az , %25.62 orta ve %11.87 çok ve pekçok derecelerinde yanıt vermişlerdir . Öğretmenler bu niteliklerin müfettişlerde ortalama (\bar{x}) 2.31 ile az derece bulunduğunu ifade etmişlerdir .

Müfettişlerin verdikleri kararda , karar öncesi koşulları iyi değerlendirememiş olması , öğretmenleri böyle bir sonuca götürmüştür . Bunda yetiştirilme ve kendini yetiştirme biçimi belirleyici olmuştur .

Analiz Etme ve Sentez Yapma

7-Müfettişlerin olayları analiz etme ve sentez yapma hünerlerinin bulunup bulunmadığına yönelik soruya öğretmenler , %59.37 hiç ve az , %28.12 orta ve %12.5 çok ve pekçok şeklinde karşılık vermişlerdir . Bu

nitelikler öğretmenlerce ortalama (\bar{x}) 2.28 ile az derecede yeterli bulunmuştur . Öğretmen ve müfettişin bir sorunu ortaya koyup onun üzerinde tartışmaları ve çözüm getirmeleri gibi durumlar genellikle sınırlıdır . Bu sınırlılık , bu konudaki gelişimi etkilemektedir . Dolayısıyla bu konular öğretmenlerle sınırlı olarak paylaşılmaktadır .

Öğretmenlere Aydınlatıcı Bilgi Verme

9- Müfettişin , öğretmene aydınlatıcı bilgi verip vermediği , öğretmene yol gösterip göstermediği şeklindeki soruyu öğretmenler , %59 hiç ve az , %24.37 orta ve %16.87 çok ve pekçok derecelerinde yanıtlamışlardır . Bu konuda öğretmenler müfettişleri ortalama (\bar{x}) 2.24 ile az derecede yeterli bulmaktadırlar .

Öğretmenin sorunlarının müfettişçe tespit edilememesi , öğretmen sorunlarını müfettişe açamaması , beraber olunan sürenin kısalığı ve öğretmenin sorunlarına çözücü öneriler getirilememesi bunda belirleyici olmuş olabilir .

Öğretmenleri Değerlendirmede Hatasız ve Yansız

12- Öğretmenlerin değerlendirilmesinin hatasız ve yansız olarak yapıp yapmadıklarına ilişkin müfettiş niteliklerini ölçen soruya öğretmenler , %66.87 hiç ve az , %22.5 orta ve %10.62 çok ve pekçok dereceleri ile yanıt vermişlerdir . Öğretmenler , müfettişlerin değerlendirmesinde ortalama (\bar{x}) 2.22 ile az derecede hatasız ve yansız değerlendirme yaptıklarını ifade etmişlerdir .

Değerlendirme kriterleri öğretmenlerce bilinmediğinden , sonucu kendince yetersiz bulabilir . Müfettişlerin değerlendirme konusundaki

yetersizlikleri de bu kanının öğretmenlerde oluşmasına neden sayılabilir . Kişisel ilişkilerin değerlendirme sonucuna yansımış olabileceği de düşünülebilir . Bu konudaki davranış değişiklikleri öğretmenlerde böyle bir düşünce uyandırmıştır .

Öğretmenlerin Moralini Yükseltme

11-Müfettişlerin, öğretmenlerin moralini yükseltip yükseltmedikleri , öğretmenleri yerinde güdüleyip güdüleyemediklerine ilişkin olarak sorulan soruya öğretmenler , %78.12 hiç ve az , %15 orta ve %6.87 çok ve pekçok derecelerinde karşılık vermişlerdir . Görüldüğü gibi , öğretmenler ortalama (\bar{x}) 1.85 ile müfettişlerin bu niteliklerini az derecede yeterli bulmuşlardır .

Öğretmen ve müfettişin karşılıklı olarak birbirlerine açılmaması , etkin iletişim eksikliği , öğretmenin müfettişi algılayış biçimi , müfettişlerin yaklaşım stilleri sonucun bu şekle gelmesinde belirleyici olduğu düşünülebilir .

- 4- Girişken, başkalarına kolay yaklaşabilen
- 5- Öğretmene yardımcı güdüleyici ve arkadaşça davranan
- 6- Öğretmenin görüşlerine karşı saygılı
- 7- Öğretmenin daha iyi gelişmesi için gerekli olanakları sağlamaya istekli
- 8- Amaçlara ulaşmak için plan ve programlar hazırlama bilgi ve becerisine sahip
- 9- Seçenekler arasında seçim yapma ve isabetli karar verme yeteneği gelişmiş
- 10- Kararlarda sağlam olmak üzere esas delilleri elde eden

- 11- Verilen kararları koşulları göz önünde bulundurarak uygulama becerisi kazanmış
- 12- İşleri tamamlama ve sonucu değerlendirme yeteneğine
- 13- Prestij ve statü konularında dikkatli
- 14- Öğretmenin hatalarını ortaya koymada kıskançlık

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Bulgular

Üçüncü alt problem şöyle ifade edilmiştir: "Öğretmen görüşlerine göre müfettişler kendilerinde bulunması gereken liderlik niteliklerine ne derece sahiptirler ?"

Üçüncü alt problemi ölçen sorular aşağıda soru sıra numaralarına göre verildiğinden, Tablo 3' de verilmeyecektir.

Soru	Liderlik Nitelikleri İle İlgili Sorular
1-	Yapacağı işin gerektirdiği teknik bilgi ve beceri sahibi
2-	Sosyal konularda bilgi ve alışkanlıklar kazanmış
3-	Samimi ve güven verici
4-	Girişken, başkalarına kolay yaklaşabilen
5-	Öğretmene yardımcı, güdüleyici ve arkadaşça davranan
6-	Öğretmenin görüşlerine karşı saygılı
7-	Öğretmenin daha iyi gelişmesi için, gerekli olanakları sağlamaya istekli
8-	Amaçlara ulaşmak için, plan ve programlar hazırlama bilgi ve becerisine sahip
9-	Seçenekler arasında seçim yapma ve isabetli karar verme yeteneği geliştirmiş
10-	Kararlarda sağlam olmak üzere esas delilleri elde eden

- 11- Verilen kararları koşulları göz önünde bulundurarak uygulama becerisi kazanmış
- 12- İşleri tamamlama ve sonucu değerlendirme yeteneğine sahip
- 13- Prestij ve statü konularında dikkatli
- 14- Öğretmenin hatalarını ortaya koymada kıskançlık duygusu ve hasetlerine karşı uyanık ve dikkatli
- 15- Konuşma ve davranışlarıyla güven veren

Soru No	HIÇ		AZ		ORTA		ÇOK		ORTA		X	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	GRASI
13	10	6.25	42	26.25	43	26.87	46	28.75	19	11.67	3.14	1
1	11	6.87	44	27.5	57	41.87	30	18.75	8	5	2.87	2
14	22	13.75	42	26.25	50	31.25	34	21.25	12	7.5	2.83	3
8	14	8.75	53	33.12	61	38.12	23	14.37	9	5.62	2.75	4
12	14	8.75	50	31.25	69	43.12	22	13.75	5	3.12	2.71	5
9	14	8.75	61	38.12	66	41.25	15	9.37	4	2.5	2.59	6
10	18	11.25	55	40.62	51	31.87	20	12.5	6	3.75	2.57	7
2	16	13.25	56	35	60	37.5	21	13.12	5	3.12	2.56	8
11	23	14.37	58	36.25	52	32.5	23	14.37	4	2.5	2.54	9
15	37	23.12	59	36.87	39	23.75	19	11.87	7	4.37	2.38	10
4	34	21.25	67	41.87	41	25.25	14	8.75	4	2.5	2.29	11
3	45	28.12	55	34.37	40	25	14	8.75	6	3.75	2.26	12
7	40	25	64	40	37	23.12	12	7.5	7	4.37	2.25	13
6	43	26.87	73	45.62	32	20	9	5.62	3	1.87	2.10	14
5	55	34.37	67	41.87	23	14.37	10	6.25	5	3.12	2.02	15
Toplam	398	16.58	858	35.65	730	30.41	312	13	104	4.33	252	

TABLO 3

**ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE MÜFETTİŞLER,
KENDİLERİNDE BULUNMASI GEREKEN
LİDERLİK NİTELİKLERİNE NE
DERECE SAHİPTİRLER?**

Soru No	HIÇ		AZ		ORTA		ÇOK		PEKÇOK		\bar{X}	\bar{X} SIRASI
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
13	10	6.25	42	26.25	43	26.87	46	28.75	19	11.87	3.14	1
1	11	6.87	44	27.5	67	41.87	30	18.75	8	5	2.87	2
14	22	13.75	42	26.25	50	31.25	34	21.25	12	7.5	2.83	3
8	14	8.75	53	33.12	61	38.12	23	14.37	9	5.62	2.75	4
12	14	8.75	50	31.25	69	43.12	22	13.75	5	3.12	2.71	5
9	14	8.75	61	38.12	66	41.25	15	9.37	4	2.5	2.59	6
10	18	11.25	65	40.62	51	31.87	20	12.5	6	3.75	2.57	7
2	18	11.25	56	35	60	37.5	21	13.12	5	3.12	2.56	8
11	23	14.37	58	36.25	52	32.5	23	14.37	4	2.5	2.54	9
15	37	23.12	59	36.87	38	23.75	19	11.87	7	4.37	2.38	10
4	34	21.25	67	41.87	41	25.25	14	8.75	4	2.5	2.29	11
3	45	28.12	55	34.37	40	25	14	8.75	6	3.75	2.26	12
7	40	25	64	40	37	23.12	12	7.5	7	4.37	2.26	13
6	43	26.87	73	45.62	32	20	9	5.62	3	1.87	2.10	14
5	55	34.37	67	41.87	23	14.37	10	6.25	5	3.12	2.02	15
Toplam	398	16.58	856	35.66	730	30.41	312	13	104	4.33	252	

davranış müfettişlerin sahip olduğu teknik bilgi ve beceriyi sergilemiştir.
Bundan dolayı böyle bir yargıya gidilmiş olabilir.

Öğretmenlerin Hatalarını Ortaya Koymada Kıskançlık ve Hasellerine Karşı Uyanık

Tablo 3'de görüldüğü gibi öğretmenler müfettişlerle ilgili olarak kendilerine yöneltilen soruları –soru sıra numaralarına göre-aşağıdaki gibi yanıtlamışlardır.

Prestij ve Statü Konularında Dikkatli

13 – Müfettişlerin prestij ve statü konularında dikkatli olup olmadıklarına yönelik soruyu öğretmenler , %32.5 hiç ve az , %26.87 orta ve %40.62 çok ve pekçok derecelerinde dikkatli oldukları şeklinde yanıtlamışlardır . Öğretmenler , müfettişleri ortalama (\bar{x}) 3.14 ile prestij ve statü konularında orta derece dikkatli olduklarını ifade etmişlerdir .

Kanunen kendilerine verilen hakları korumada , duyarlı davrandıklarının öğretmenlerce sezilmiş olması sonucu etkilemiştir .

Yapacağı İşin Gerektirdiği Teknik Bilgi ve Beceriye Sahip

1-Yapacağı işin gerektirdiği teknik bilgi ve beceriye müfettişin ne derecede sahip olduğuna ilişkin olarak yöneltilen soruya öğretmenler %34.37 hiç ve az ,%41.87 orta ve %23.75 çok ve pekçok dereceleri karşılık vermişlerdir .Ortalama (\bar{x}) 2.87 ile öğretmenler bu konuda müfettişleri orta düzeyde yeterli görmüşlerdir .

Müfettişlerin öğretmenlerle yaptıkları çalışmalarda gösterdikleri davranış müfettişlerin sahip olduğu teknik bilgi ve beceriyi sergilemiştir . Bundan dolayı böyle bir yargıya gidilmiş olabilir .

12- Müfettişlerin başlattığı işleri tamamlayıp tamamlamadığı ve sonucu değerlendirip değerlendirmediklerine ilişkin soruyu öğretmenler , %39.95 hiç ve az , %43.12 orta ve %16.87 çok ve pekçok şeklinde

Öğretmenlerin Hatalarını Ortaya Koymada Kıskançlık ve Hasetlerine Karşı Uyanık

14-Müfettişlerin öğretmenlerin hatalarını ortaya koymada kıskançlık duygusu ve hasetlerine karşı uyanık ve dikkatli olup olmadığına yönelik olarak yöneltilen soruya öğretmenler , %40 hiç ve az , %31.25 orta ve %28.75 çok ve pekçok dereceleri ile yanıtlamışlardır . Bu konuda öğretmenler , müfettişleri ortalama (\bar{x}) 2.83 ile orta derecede dikkatli bulmaktadırlar .

Müfettişler öğretmenlerin hatalarını ortaya koymada , kanun , yönetmelik ve genelgeleri delil olarak sunmaktadır . Kendi böyle istediği için bir takım işleri yapmaya kalkışmamıştır . Bu da öğretmenlerce orta derecede yeterli karşılanmıştır .

Amaçlara Ulaşmak İçin Plan ve Program Hazırlama

8-Müfettişlerin amaçlara ulaşmak için plan ve programlar hazırlama bilgi ve becerisine sahip olup olmadıklarına ilişkin soruyu öğretmenlerin , %41.87 hiç ve az , %38.12 orta ve %19.99 çok ve pekçok dereceleri ile yanıtladıkları görülmüştür . Bu konuda müfettişler ortalama (\bar{x}) 2.75 ile orta derecede yeterli bulunmuşlardır .

Müfettişin öğretmenle başlattığı rehberlik çalışması zaman sınırlılığı nedeniyle bitirilemeyebilir . Ne var ki , sonradan bu çalışmaların takibi pek yapılamamaktadır . Ancak zorunlu olanlar takip edilebilmektedir .

Başlattığı İşleri Tamamlama

12- Müfettişlerin başlattığı işleri tamamlayıp tamamlamadığı ve sonucu değerlendirip değerlendirmedikğine ilişkin soruyu öğretmenler , %39.95 hiç ve az , %43.12 orta ve %16.87 çok ve pekçok şeklinde

yanıtlamışlardır . Öğretmenler , müfettişlerin bu niteliğini ortalama (\bar{x}) 2.71 ile orta derecede bulmuşlardır .

Teftiş çalışmaları planlanan zamanda bitirilebildiği gibi , rehberlik çalışmaları ve geliştirilmesi gereken yönler ile ilgili çalışmaların pek tamamlandığı söylenemez . Dolayısıyla değerlendirme de buna paralel olacaktır . Sonucu etkilediği düşünülebilir .

Seçenekler Arasından Seçim Yapma

9- Seçenekler arasında seçim yapıp yapmama ve isabetli karar verip verememe ile ilgili yeteneklere müfettişlerin ne derece sahip olduklarına yönelik soruyu öğretmenler , %46.87 hiç ve az , %41.25 orta ve %11.87 çok ve pekçok derecelerinde yanıtlamışlardır . Müfettişlerin bu niteliği öğretmenlere göre ortalama (\bar{x}) 2.59 ile az derecede yeterli bulunmuştur .

Müfettişler , öğretmenleri değerlendirirken bulunulan ortamın özelliklerini hesaba katmaları , öğretmenin bulunduğu ortamı yetersiz görmesi ve bunun müfettiş tarafından görülemediğini düşünmesi gibi nedenlerin sonucu etkilediği düşünülebilir .

Verdikleri Kararda Sağlamlık

10-Müfettişlerin verecekleri kararlarda sağlam olmak üzere esas delili elde edip etmediğine ilişkin soruyu öğretmenler , %51.87 hiç ve az , %31.87 orta ve %16.25 çok ve pekçok derecelerinde yanıtlamışlardır . Müfettişlerin bu niteliklerini öğretmenler , ortalama (\bar{x}) 2.57 ile az derecede yeterli olarak ifade etmişlerdir .

Müfettişler yapacakları çalışmalar ile , öğretmenler hakkında verecekleri kararlarda kararın verilmesine temel teşkil edecek delilleri

arayıp bulmada yetersiz olma , gerekçe yerine emir ve direktiflere yönelimli olması veya müfettişin sunduğu delillerin öğretmence kabullenilmemesi gibi durumlar sonuca etki etmiştir denilebilir.

Sosyal Konularda Bilgi ve Alışkanlıklar

2- Sosyal konularda bilgi ve alışkanlıklar kazanma niteliğini müfettişlerde ne derece bulunduğuna yönelik soruya öğretmenler , %46.25 hiç ve az , %37.5 orta ve %16.24 çok ve pekçok dereceleri ile karşılık vermişlerdir . Ortalama (\bar{x}) 2.56 ile müfettişleri bu konuda az derecede yeterli bulmuşlardır .

Müfettiş davranışı, bilindik öğretmen davranışından farklılık gösterecektir . En azından roller değişmiştir .Bu farklılık öğretmence az derecede görülmüştür . Alışılmış davranış beklentisi içinde olan öğretmen , değişmiş davranış karşısında tepkisini göstermiştir .

Verilen Kararlarda Koşulları Göz Önünde Bulundurma

11-Müfettişlerin , verilen kararları koşulları göz önünde bulundurarak uygulama becerisi kazanıp kazanmadığına ilişkin soruyu öğretmenler , %50.62 hiç ve az , %32.5 orta ve %16.87 çok ve pekçok derecelerinde yanıtlamışlardır . Müfettişlerin bu niteliğini öğretmenler , ortalama (\bar{x}) 2.54 ile az derecede yeterli bulmuşlardır .

Müfettişlerin gittikleri kurumdan ve öğretmenden standart beklenti içinde olması, değerlendirmede de bu standartı uygulaması, öğretmende bu düşünceyi oluşturmuş olabilir. Diğer yandan öğretmenin daha çok tavizkar davranış bekleme de etkili olmuştur.

Konuşma ve Davranışlarıyla Güven Veren

Samimi ve Güven Veren

15-Müfettişlerin konuşma ve davranışları ile güven verip vermedigine yönelik soruyu öğretmenler, %59.99 hiç ve az, %23.75 orta ve %16.24 çok ve pekçok şeklinde yanıtlamışlardır. Müfettişlerin bu konudaki karşı nitelikleri ortalama (\bar{x}) 2.38 ile az derecede yeterli görülmüştür.

Müfettişlerin öğretmenlerle yaptıkları konuşmalarda ve gösterdikleri davranışlarda takındıkları tutarsızlık halleri ve müfettişin yasaların uygulayıcısı sıfatı sonucun böyle olmasında etkili olmuştur.

Girişken Başkalarına Kolay Yaklaşabilen

Öğretmenin Gelişmesini Sağlayan

4-Girişken, başkalarına kolay yaklaşabilen şeklinde ifade edilen müfettiş niteliği, öğretmenlerce ne derece yeterli bulunduğu ilişkin soruya öğretmenlerin, %63.12 hiç ve az, %25.25 orta ve %11.25 çok ve pekçok derecelerinde yanıt verdikleri görülmüştür. Öğretmenler, müfettişlerin bu niteliğini ortalama (\bar{x}) 2.29 ile az derecede yeterli bulduklarını ifade etmişlerdir.

Müfettişlerin öğretmenlerle aynı ortamı uzun süre paylaşmadıklarından bu özelliklerin fark edilmemiş olabileceği, yine müfettişlerin konumu gereği mesafeli davranmalarının bunda etkili olduğu düşünülebilir.

Öğretmen Görüşlerine Karşı Saygılı

6- Müfettişin öğretmenin görüşlerine karşı saygılı olup olmadığına yönelik soruyu öğretmenler, %72.49 hiç ve az, %20 orta ve %7.49 çok ve pekçok şeklinde yanıtlamışlardır. Öğretmenler, ortalama (\bar{x}) 2.10 ile müfettişlerin az derecede görüşlerine saygılı olduklarını ifade etmişlerdir.

Samimi ve Güven Veren

3- Müfettişin samimi ve güven verici olup olmadığına ilişkin soruya öğretmenler, %62.49 hiç ve az, %25 orta ve %12.5 çok ve pekçok şeklinde karşılık vermişlerdir. Öğretmenler ortalama (\bar{x}) 2.26 ile müfettişleri az derecede samimi ve güven verici bulmuşlardır.

Müfettişler konumu gereği resmi durumunu korumak zorundadırlar. Öğretmenlerle samimi bir ortam yaratma zorlukları vardır. Müfettişin kanunların uygulayıcı sıfatı olması, öğretmenin samimi hava yaratmasına engel olabilir. Öğretmenin de resmi tavrı bu ilişkiyi engellemiş olabilir.

Öğretmenin Gelişmesini Sağlayan

7- Müfettişlerin , öğretmenlerin daha iyi gelişmesi için gerekli olanakları sağlamaya istekli olup olmadığına dair soruyu öğretmenler, %65 hiç ve az, %23.12 orta ve %11.87 çok ve pekçok derecelerinde yanıtlamışlardır. Öğretmenler, müfettişleri bu konuda ortalama (\bar{x}) 2.26 ile az derecede yeterli bulmuşlardır.

Müfettişlerin bir öğretmene ayıracağı zamanın sınırlı olması ve gerektiğinde ilgilenememesi, öğretmenin gelişmesine yardımcı olacak bazı olanakların sunulmasını da engellemiştir.

Öğretmen Görüşlerine Karşı Saygılı

6- Müfettişin öğretmenin görüşlerine karşı saygılı olup olmadığına yönelik soruyu öğretmenler, %72.49 hiç ve az, %20 orta ve %7.49 çok ve pekçok şeklinde yanıtlamışlardır. Öğretmenler, ortalama (\bar{x}) 2.10 ile müfettişlerin az derecede görüşlerine saygılı olduklarını ifade etmişlerdir.

Müfettişler görevi gereği mevcut uygulamaların devamını sağlamakla görevlidir . Öğretmenden gelecek , bunun aksi düşünce müfettişçe uygun karşılanmayabilir .

Öğretmene Yardımcı Olan

5-Müfettişin , öğretmene yardımcı olup olmadığı , öğretmeni güdüleyip güdülemediği ve arkadaşça davranıp davranmadığına ilişkin soruyu öğretmenler , %76.24 hiç ve az , %14.37 orta ve %9.37 çok ve pekçok şeklinde yanıtlamışlardır . Öğretmenler ortalama (\bar{x}) 2.02 ile müfettişlerin bu niteliklerini az derece ile ifade etmişlerdir .

Müfettiş, elinden geldiğince öğretmene yardımcı olmaya çalışır .Ancak , öğretmen yetersizliklerini müfettişe açmaz , müfettiş de tespit ettiği yönlerde yardımcı olmaya çalıştığında karşılıklı olarak çözüm üretme eylemi istenilen sonucu verememiş olabilir . Klasik teftişin geçerli olduğu teftiş sistemlerinde öğretmeni güdülemek kolay bir iş olmasa gerek . Teftiş öncesi görüşme , amacına uygun yapılamamaktadır . Ayrıca öğretmene karşı arkadaşça davranma yaklaşımı , müfettişin algılanış biçimi ile orantılı yürümektedir . Öğretmenler müfettişlerle paylaştıkları düşüncenin aleyhine işleyeceği kaygısını taşımaktadırlar .

Bu görevleri yerine getirecek olan müfettişlerin bir takım nitelikleri kendilerinde bulundurmaları gerekmektedir. Bunlardan kişisel , mesleki ve liderlik nitelikleri müfettişlerde nederece bulunmaktadır? Araştırma bu soru üzerinde durmaktadır.

Araştırmanın problem cümlesi olarak " Öğretmen görüşlerine göre müfettişler kendilerinde bulunması gereken kişisel , mesleki ve liderlik niteliklere ne derece sahiptirler? " alınmıştır.

Bu problem cümlesi için üç alt problem cümlesi oluşturulmuştur

BÖLÜM IV

ÖZET YARGI VE ÖNERİLER

Bu bölümde , araştırmaya ilişkin özet , sonuç ve önerilere yer verilmiştir .

Araştırmanın Özeti

İlköğretimin amaçlarını gerçekleştirmek için eğitim öğretim faaliyetlerinin meydana gelişini gözlemek , dersane , salon , laboratuvar , atölye ve işliklerde öğretmenin öğretimindeki başarı derecesi hakkında bilgi edinmek , öğretmenin olumlu ve umut verici karakteristik davranışlarını tespit etmek , öğretmeni görevini en iyi biçimde yapmaya özendirmek , rehberlik ve yardımda bulunmak , uygulama öğretim metod ve tekniklerini geliştirmek , araç- gereçlerin sağlanması ve kullanılmasında , öğrenci başarısının ölçülmesi ve değerlendirilmesinde ve öğretmenin sorunlarının çözümünde yardımcı olmak , yol göstermek müfettişlerin görevidir.

Bu görevleri yerine getirecek olan müfettişlerin bir takım nitelikleri kendilerinde bulundurmaları gerekmektedir. Bunlardan kişisel , mesleki ve liderlik nitelikleri müfettişlerde nederece bulunmaktadır? Araştırma bu soru üzerinde durmaktadır.

Araştırmanın problem cümlesi olarak " Öğretmen görüşlerine göre müfettişler kendilerinde bulunması gereken kişisel , mesleki ve liderlik niteliklere ne derece sahiptirler? " alınmıştır.

Bu problem cümlesi için üç alt problem cümlesi oluşturulmuştur.

1- Öğretmen görüşlerine göre, müfettişler kendilerinde bulunması gereken kişisel niteliklere ne derece sahiptirler?

2- Öğretmen görüşlerine göre , müfettişler kendilerinde bulunması gereken mesleki niteliklere ne derece sahiptirler?

3- Öğretmen görüşlerine göre , müfettişler kendilerinde bulunması gereken liderlik niteliklerine nederece sahiptirler?

Araştırmanın çalışma evrenini, İstanbul ili Esenler ilçesi oluşturmaktadır. Esenler ilçesinde bulunan 20 resmi ilköğretim okulundan 10 okul örneklem olarak alınmıştır. 10 okulda toplam 400 öğretmen görev yapmaktadır bunların %50'sine anket uygulanmıştır.

Araştırmada bilgi toplama aracı olarak , "Müfettiş Nitelikleri Değerlendirme Anketi " kullanılmıştır. Ankette toplam 45 soru bulunmaktadır. 200 anket öğretmenlere ulaştırılmıştır. 180 anket geri dönmüş ve bunlardan 20 anket bazı nedenlerden dolayı araştırmacı tarafından geçersiz sayılmıştır. 160 anket değerlendirmeye alınmıştır.

Elde edilen verilerin analizinde frekans , yüzde ve aritmetik ortalama değerleri kullanılmıştır. Bunlar Tablo 1,2,3 'de gösterilmiştir.

Sonuç

Eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin teftişinde bulunan müfettişlerin bazı nitelikleri bulunmaktadır. Bunlardan bazıları , kişisel , mesleki ve liderlik nitelikleridir. Bu nitelikler öğretmen görüşlerine göre müfettişlerde ne derece bulunmaktadır? Bunu tespit etmek amacıyla yapılan bu araştırma için , üç alt problem belirlenmiş ve sınanmıştır.

Birinci alt problemin sınanması sonucunda , öğretmenlerin görüşlerine göre müfettişler , kendilerinde bulunması gereken kişisel niteliklere orta derecede sahiptirler .

Bu duruma , müfettişlerin seçilme ve yetiştirilme biçimlerinin etki ettiği düşünülmektedir . Müfettişler seçilirken bahsedilen kişisel nitelik kriterlerine az önem verilmiş olunması , teftiş ettiği öğretmenler tarafından anlamlı bir biçimde vurgulanmıştır .

Müfettişlerin yetiştirilmesinde , klasik yapının hakim olması , uygulamalarına da yansıdığından , bu nitelik, öğretmenlerce orta derecede bulunmuştur .

İkinci alt problemin sınanması sonucunda , öğretmenlerin görüşlerine göre müfettişler , kendilerinde bulunması gereken mesleki niteliklere orta derecede sahiptirler .

Müfettişlerin mesleki alanda yeterli bir eğitim aldıkları pek söylenemez . Meslek içinde ve deneme- yanılma yine bir öğrenme biçimi olmaya devam etmiştir .Durum böyle olunca , öğretmenlere yapacakları yardımda da sınırlılık olacaktır .

Üçüncü alt problemin sınanması sonucunda, öğretmenlerin görüşlerine göre müfettişler , kendilerinde bulunması gereken liderlik niteliklerine az derecede sahiptirler .

Liderlik eğitimi almamış müfettişten, liderlik davranışı beklemek de olumlu bir yaklaşım değildir. Bilgi birikimi ve deneyimleri yeter düzeyde olmayan müfettişin yapacağı liderlik davranışları sınırlıdır.

Tüm bulguların sonucuna bakıldığında, öğretmen görüşlerine göre müfettişler kendilerinde bulunması gereken kişisel, mesleki ve liderlik niteliklerine orta ve az derece sahiptirler.

Öneriler

Bunun için:
Araştırma bulgularına dayalı olarak,araştırmacılar ve uygulayıcılar için bazı öneriler aşağıda yer almaktadır.

Araştırmacılar İçin Öneriler

1- Benzer araştırmalar müfettişlerin diğer nitelikleri için de yapılabilir

2- Müfettişlerde eğitimsel anlamda bulunması gereken kişilik,mesleki ve liderlik nitelikleri müfettişlerde ne derece bulunduğunu tespit etmek amacıyla geliştirilecek anketin müfettiş ve öğretmenlere uygulanarak değerlendirme farklılıkları gözlenebilir.Böyle bir çalışma yapılabilir.

3- Müfettiş nitelikleri ile gittikleri kurumda olumlu-olumsuz bir okul iklimi oluşturma arasında bir ilişki var mıdır? Araştırılabilir.

4- Müfettişlerin yetiştirilme biçimleri ile nitelikleri arasında bir ilişki var mıdır? Araştırılabilir.

5- Öğretmenlerin başarılarının artırılmasında ve etkin hale getirilmesinde müfettiş nitelikleri ne derece etkili olmuştur? Araştırılabilir.

6- Öğretmen morallerinin yükseltilmesinde,müfettişin kişilik,mesleki ve liderlikleri ne derece etkili olmuştur? Araştırılabilir.

Uygulayıcılar İçin Öneriler

Araştırmada elde edilen sonuçlar göstermiştir ki, müfettişlerin kişilik,mesleki ve liderlik niteliklerinde eksikliklerin ve problemlerin olduğu bir gerçek olarak ortadadır.

Bunun için:

1- Müfettişin seçiminde son derece titiz davranılmalıdır.Seçimde müfettiş adayı bir takım testlerden ve gözlemlerden geçirilmelidir.

2- Çağımızda her bilim dalının bir okulu olduğuna göre,müfettişler de okullarda yetiştirilmelidir.

3- Etkin bir hizmet içi eğitim sürekli hale getirilmeli ve tüm müfettişler bu eğitime tabi tutulmalıdır.

4- Müfettiş başına düşen öğretmen sayısı,yasalardaki seviyeye çekilmelidir.

5- Öğretmenlerin,teftiş uygulamaları ve bunun gerekliliği hakkında aydınlatılması,teftişin bir düzeltme ve geliştirme amacı güttüğü kabullendirilmelidir.

6- Rehberlik çalışmalarının daha verimli hale gelmesi için, yasal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

7- Klasik teftiş uygulamalarının kademeli olarak terk edilmesi,yerine çağdaş anlayışın kabul ettiği teftiş sisteminin yerleştirilmesi.

8- Öğretmenlerin değerlendirilmesinde kullanılan ölçme kriterleri öğretmenler tarafından bilinmelidir.Ayrıca müfettişlerin doldurduğu öğretmen teftiş formu öğretmence incelenmelidir.Böyle bir ortamın yaratılması için,her türlü olanakların sağlanması ve gerekli düzenlemelerin yapılması gerekliliği vardır.

KAYNAKÇA

Aydın, Mustafa. Çağdaş Eğitim Denetimi. Ankara : Pegem

Yayını No: 4,1993.

Bilir, Mehmet. "Türk Eğitim Sisteminde Teftiş Alt Sisteminin

Yapı ve İşleyişi " Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara :

A.Ü.S. Bilimler Enstitüsü, 1991

1. Müfettiş Nitelikleri Değerlendirme Anketi

Bursalıoğlu, Ziya. Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış.

Ankara : A.Ü.E.B. Yayınları, 1987

Büyükişık, Mustafa . " İlköğretim Denetçilerinin Rehberlik

Etkinliklerinin Gerçekleşme Düzeyleri " Yayınlanmamış

Yüksek Lisans Tezi , Ankara H.Ü.E. Fakültesi, 1989

Seçkin, Nezahat . " Eğitim Niteliğinin Geliştirilmesinde

Müfettişlerin Rolü ve Teftişte Yeni Arayışlar " . Eğitimde

Nitelik Geliştirme I. Sempozyumu , 13-14 Nisan, İstanbul ,

1994 .

Taymaz , Haydar. Teftiş . Ankara : 1993.

Yüzgün , Arslan . Genel Denetim Yaklaşımı . İstanbul : Dünya

Yayınları, No: 4 , 1984 .

Değerli Öğretmenim ,

Eğitim öğretimin denetlenmesinde bir uzman olarak çalışan müfettişlerde bir takım nitelikler bulunmaktadır. Bunlardan bazıları, kişisel, mesleki ve liderlik nitelikleridir.

Müfettiş niteliklerinin sizin tarafınızdan ne kadar yeterli bulunduğu araştırmanın konusunu oluşturmaktadır.

EK

Anket sorularına vereceğiniz yanıtlarla bu alandaki çalışmalarımıza yardımcı olmuş olacaksınız. Vereceğiniz bilgiler yalnızca akademik amaçla kullanılacaktır. Bu nedenle, anketin hiçbir yerinde kimlik bilgisi yazmanıza gerek yoktur.

1. Müfettiş Nitelikleri Değerlendirme Anketi

Araştırmanın süresi içinde tamamlanabilmesi için, anketleri doldurup tarafıma jade edilmesi hususunda göstereceğiniz hassasiyet ve katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Yüksel GÜNDÜZ
Yıldız Teknik Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü

ACIKLAMA

Değerli Öğretmenim ,

Aşağıda üç bölüm halinde sunulan müfettiş nitelikleri bulunmaktadır. Sizden istenen , bu niteliklerin , müfettişlerde ne derece bulunduğunu belirlemektir.

Eğitim öğretimin denetlenmesinde bir uzman olarak çalışan müfettişlerde bir takım nitelikler bulunmaktadır. Bunlardan bazıları, kişisel, mesleki ve liderlik nitelikleridir.

Müfettiş niteliklerinin sizin tarafınızdan ne kadar yeterli bulunduğunu araştırmanın konusunu oluşturmaktadır.

Anket sorularına vereceğiniz yanıtlarla bu alandaki çalışmalarımıza yardımcı olmuş olacaksınız. Vereceğiniz bilgiler yalnız araştırma amacıyla kullanılacaktır. Bu nedenle, anketin hiçbir yerinde kimlik bilgisi yazmanıza gerek yoktur.

Araştırmanın süresi içinde tamamlanabilmesi için, anketleri doldurup tarafıma iade edilmesi hususunda göstereceğiniz hassasiyet ve katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

1. Öğretimin gücü ve faydasını kavrayan

() () () () ()

2. Sempatik, yerine göre müktedat

() () () () ()

3. İşinde azimli ve işini ciddiye alan

() () () () ()

4. Bulunduğu ortama hakim olan

() () () () ()

5. İyi güzellik örnek gösteren

() () () () ()

6. Rehberlik yapan, yardım eden

() () () () ()

7. Nazik, insancıl, iyi ilişkiler kurabilen

() () () () ()

8. İyi huylu, sıcak kanlı.

() () () () ()

9. Değer biçim ve değerlendirme konusunda

() () () () ()

10. İyi seven, denimsiyen, gayretli ve

() () () () ()

11. İnceleyici, gözlemci, araştırmacı ve

() () () () ()

12. Düzenli, giyim ve kayafetini önem

() () () () ()

13. Dinleyen, dinlediğine değer biçen

() () () () ()

14. Sağlığı ve fiziki yapısı testlere uygun

() () () () ()

Yüksel GÜNDÜZ

Yıldız Teknik Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

MÜFETTİŞ NİTELİKLERİ DEĞERLENDİRME ANKETİ

ACIKLAMA

Aşağıda üç bölüm halinde sunulan müfettiş nitelikleri bulunmaktadır.

Sizden istenen , bu niteliklerin , müfettişlerde ne derece bulunduğunu belirlemenizdir.

Bunun için aşağıdaki seçeneklerden görüşünüzü en iyi yansıtanı işaretleyiniz.

Hiç Az Orta Çok Pekçok
() () () () ()

Lütfen hiçbir soruyu yanıtızsız bırakmayınız.

BİRİNCİ BÖLÜM

Müfettişlerde aşağıdaki kişisel nitelikler ne derece bulunmaktadır ?

	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok
1. Kendine güvenen yaptıklarından emin	()	()	()	()	()
2. Öğretmenin güven ve saygısını kazanma yeteneğine sahip	()	()	()	()	()
3. Sempatik, yerine göre nüktedan	()	()	()	()	()
4. İşinde azimli ve işini ciddiye alan	()	()	()	()	()
5. Bulunduğu ortama hakim olan	()	()	()	()	()
6. İyi güzel örnek gösteren	()	()	()	()	()
7. Rehberlik yapan, yardım eden	()	()	()	()	()
8. Nazik, insalcı, iyi ilişkiler kurabilen	()	()	()	()	()
9. İyi huylu, sıcak kanlı,	()	()	()	()	()
10. Değer biçme ve değerlendirmede hatasız	()	()	()	()	()
11. İşini seven, benimseyen, gayretli ve hevesli	()	()	()	()	()
12. İnceleyici, gözlemci, araştırmacı ve bulucu	()	()	()	()	()
13. Düzenli, giyim ve kıyafetine önem veren	()	()	()	()	()
14. Dinleyen, dinlediğine değer biçen	()	()	()	()	()
15. Sağlığı ve fiziki yapısı teftişe uygun olan	()	()	()	()	()

İKİNCİ BÖLÜM

Müfettişlerde aşağıdaki mesleki nitelikler ne derece bulunmaktadır ?

	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok
1 Kapsamlı bir genel kültüre sahip	()	()	()	()	()
2 Kurumun faaliyet alanı ile ilgili bilgilere sahip	()	()	()	()	()
3 Müfettişliğin gerektirdiği mesleki eğitim görmüş	()	()	()	()	()
4 Meslek ile ilgili yasalar hakkında bilgi edinmiş	()	()	()	()	()
5 İnsan ilişkilerinin geliştirilmesini sağlayan	()	()	()	()	()
6 Yeniliklere açık, araştırmacı ve bulucu	()	()	()	()	()
7 Analiz etme ve sentez yapma hünerleri olan	()	()	()	()	()
8 Kararları doğru, isabetli ve nesnel olarak veren	()	()	()	()	()
9 Aydınlatıcı bilgi veren, öğretmene yol gösteren	()	()	()	()	()
10 Hataları önleyici önlemleri bulan öneren	()	()	()	()	()
11 Öğretmenlerin moralini yükselten yerinde güdüleyen	()	()	()	()	()
12 Değerlendirmesini hatasız ve yansız yapan	()	()	()	()	()
13 Suç sayılan eylemleri gören, bulan ve tanımlayan	()	()	()	()	()
14 Sorulan sorulara doyurucu ve doğru yanıt veren	()	()	()	()	()
15 Mesleki alandaki bildiklerini öğretmenlerle paylaşan	()	()	()	()	()

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Müfettişlerde aşağıdaki liderlik nitelikleri ne derece bulunmaktadır ?

	Hiç	Az	Orta	Çok	Pekçok
1 Yapacağı işin gerektirdiği teknik bilgi ve beceri sahibi	()	()	()	()	()
2 Sosyal konularda bilgi ve alışkanlıklar kazanmış	()	()	()	()	()
3 Samimi ve güven verici	()	()	()	()	()
4 Girişken, başkalarına kolay yaklaşabilen	()	()	()	()	()
5 Öğretmene yardımcı, güdüleyici ve arkadaşça davranan	()	()	()	()	()
6 Öğretmenin görüşlerine karşı saygılı	()	()	()	()	()
7 Öğretmenin daha iyi gelişmesi için gerekli olanakları sağlamaya istekli	()	()	()	()	()
8 Amaçlara ulaşmak için plan ve programlar hazırlama bilgi becerisine sahip	()	()	()	()	()
9 Seçenekler arasın seçim yapma ve isabetli karar verme yeteneğini geliştirmiş	()	()	()	()	()
10 Kararlarda sağlam olmak üzere esas delilleri elde eden	()	()	()	()	()
11 Verilen kararları koşulları göz önünde bulundurarak uygulama becerisi kazanmış	()	()	()	()	()
12 İşleri tamamlama ve sonucu değerlendirme yeteneğine sahip	()	()	()	()	()
13 Prestij ve statü konularında dikkatli	()	()	()	()	()
14 Öğretmenin hatalarını ortaya koymada kıskançlık duygusu ve hasetlerine karşı uyanık ve dikkatli	()	()	()	()	()
15 Konuşma ve davranışlarıyla güven veren	()	()	()	()	()

